

FÍGGJARLÓGIN

Hvat er tað og hvussu verður hon til?

Landsstýrið og stovnar tess hava ikki heimild til at krevja inn skatt, toll og avgjöld uttan at tey hava fingið heimild til tess frá lögtinginum; heldur ikki er teimum loyvt at gjalda pengar úr landskassanum uttan lögtingsheimild.

Fíggjarløgtingslógin er sostatt ein lóg, sum gevur landsstýrinum og stovnum tess loyvi til at krevja inn og gjalda út pening. Gjaldstovan umsitur alla inn- og útgjalding fyrri landskassan, tó er innkrevjing av tolli undantikin; hana hevur Tollstovan um hendi.

Lógin skal tilskila, hvussu nógv skal krevjast inn og hvussu nógv skal gjaldast út á hvørjum øki sær (fyrising, almannamál o.s.fr.). Í summum førum eru lógting og landsstýrið bundið av lógum, ið galda frammanundan, t.d. upphæddirnar til pensiónir; hetta eru sokallaðar "lógarbundnar útreiðslur". Í slíkum førum má metast um, hvussu nógvir pensións-móttakarar eru, og so má samlaða upphæddin á fíggjarlógini setast eftir hesum; heldur lögtingið, at samlaða upphæddin verður ov stór, so má tað fyrst broyta pensiónsupphæddinar við lóg, áðrenn tað kann lækka samlaðu upphæddina á fíggjarlógini).

Í øðrum førum er tað ein politiskur spurningur, hvussu nógv skal setast á (hvussu nógv til vegir og berghol, hvussu nógv til samferðslu o.s.fr.).

Fyrst í juni mánaða skulu teir einstøku landsstovnamir hava gjørt sær metingar um, hvat teir rokna við at skula brúka til rakstur í komandi árinum og hvussu nógv teir vænta at skula brúka til fløgur; stovnsleiðararnir skulu geva sínar grundir fyrri, hví teir hava brúk fyrri tí peningi, teir seta á. Tilfarið frá øllum stovnunum er savnað í eitt hefti: »Fylgiskjøl til fíggjarløgtingslógina«.

Síðani fer landsstýrið (fíggjadeildin/landsstýrismadurin í fíggjarmálum) í holt við at gera uppskot til fíggjarløgtingslóg. Hon skal leggjast fyrri lögtingið í seinasta lagi 1. septembur, og hon skal vera samtykt í seinasta lagi 31. desembur.

Eydnast tað ikki, so hevur landskassin ikki loyvi til at gjalda út (lønir til fólk á almennum stovnum, rokningar hjá almennum stovnum o. s.fr.) ella at krevja pengar inn (skatt, toll og avgjöld); so hevði alt steðgað upp, og tí hevur lögtingið heimild til at samtykkja eina fyrilislóg, ið gevur landsstýrinum ta neyðugu heimildina. Hetta var tað, sum hendi í fjør, og tí er fíggjarlógarruppskotið lagt so seint fram hesa ferð.

Eins og allar aðrar lógir skal uppskotið til fíggjarløgtingslóg hava triggar viðgerðir. Í millum viðgerðirnar verður uppskotið viðgjørt í nevndum, mest í fíggjarnevndini. Har verða so tær ávísingar, atfinningar o.s.fr., sum eru komnar fram í tingsalinum, tiknar við í metingarnar. Tá málið kemur aftur úr nevndini, kann uppskotið verða broytt í mun til tað upprunaliga. Broyttingaruppskotini kunnu vera fleiri, - oftast frá einum meiriluta (samgonguumboðunum) og frá einum ella fleiri minnilutum (andstöðutingmonnum).

Tá lógin er samtykt, er avgjört, hvørjar útreiðslur, landskassin fer at hava í komandi árinum; t.d. hava allar almennir stovnsleiðarar fingið at vita, hvønn fíggjarkarm, teir skulu halda seg innanfyri.

Løgtingið velur sínar egnu grannskoðarar. Hvat nú, um so er, at inntøkurnar verða minni enn mett? So má landsstýrið biða um heimild til at fara út at læna ella má tingið samtykkja nýggjar inntøkulógir. Hvat nú, um útreiðslurnar verða størri enn játtað? Sjáldan annað enn, at lögtingið gevur eina eykajáttan. Í einstøkum førum hevur rok staðist av í tingsalinum, tí landsstýrismenn hava brúkið pengar uttan heimild.

ówh

Fíggjarlógin:

15 % av tørvinum mugu fíggjast við láni

Undirskotið á fíggjarlógini verður góðar 344 miljónir. Við eini gjaldfórisfrágongd uppá 41 miljónir krónur verður samtaldi gjaldfóristørvurin útvíð 400 miljónir krónur

Fíggjarløgtingslógin, sum nú er í uppskoti, er uppá umleið hálvatriðum miljard.

1. Inntøkur.....	2551,755 mió. kr.
2. Útreiðslur.....	2599,437 mió. kr.
Rakstrarúrslit.....	- 47,682 mió. kr.

Inntøkurnar.

Meginparturin (40 %) av inntøkunum stavar frá inntøkuskatti; hinir báðir stóru inntøku-postarnir eru tollur, nýtslu- og framleiðslugjöld (30 %) og gjöld frá danska ríkiskassanum (30 %); rentuútreiðslurnar verða nógv størri enn inntøkurnar, so rentuposturin vísir eitt nettoúrslit uppá minus 107 mió. krónur.

Útreiðslurnar.

Útreiðslurnar fara til at gjalda alt tað virksemd, tað almenna hevur. Almennamál fara við 30 % av útreiðslunum (773 mió. krónur), fiskivinnan við 20 %, skúlaverkið og heilsuverkið við ávíkavist 13,7 og 12,7 %, samferðsluøkið við 5,7 %, landsfyrisingin og lögtingið við 6 %. Effektivar veðhald (170 mió. kr.) fara við 6,5 %. Restin eru upphæddir niðan fyrri 100 mió. kr., - tær størstu til mentan, vinnulív og arbeiðsmarknað annars og landbúnað.

Tær 47 miljónirnar, sum resta í, mugu í bræði fáast aðrastaðni frá enn frá skattgjaldarum, vøruinnflytarum o.ø. Landsstýrið má út at læna. Men lántørvurin er meira enn tær 47 miljónirnar, tí umframt útreiðslurnar til raksturinn ætlar landsstýrið (og teir einstøku stovnamir) at gera fløgur fyrri 296,555 mió. krónur.

1. Inntøkur.....	2551,755 mió. kr.
2. Útreiðslur.....	2599,437 mió. kr.
Rakstrarúrslit.....	- 47,682 mió. kr.
3. Fløgur.....	296,555 mió. kr.
Úrslit fløgur íroknaðar.....	- 344,237 mió. kr.

Fløgurnar.

90 mió. kr. fara til havnir, 38 mió. kr. til vegir, 30 mió. kr. í berghol, 21 mió. til útvarpsstöð, 25 mió. kr. í lendingar, 12,45 mió. kr. til ellis- og

røktarheim á Sandi, 9,5 kr. mió. til fólkaskúlan, 9 mió. kr. til Suðuroyar Sjúkrahús umframt reiðiliga 60 aðrar miljónir krónur til smærri fløgur.

Gjaldfórið.

Men 344 miljónir eru heldur ikki nóg mikið, tí kapitalpostarnir vísa eisini eitt minus. Landsstýrið hevur fingið avdráttir frá skuldarnar, ið skylda landskassanum pengar; men landskassin hevur sjálvur goldið av uppá síni lán og eisini lænt pening út. Á hesum roknskapi eru 41,485 miljónir farnar meira út enn inn (gjaldfórisfrágongd), og tað má rættast upp aftur, so landskassin kann hava pening tókan.

1. Inntøkur.....	2551,755 mió. kr.
2. Útreiðslur.....	2599,437 mió. kr.
Rakstrarúrslit.....	- 47,682 mió. kr.
3. Fløgur.....	296,555 mió. kr.
Úrslit fløgur íroknaðar.....	- 344,237 mió. kr.
4. Gjaldfórisfrágongd.....	41,285 mió. kr.
Gjaldfóristørvur.....	385,522 mió. kr.

85 % um skatt og toll; restin lán.

Samanumtikið: landskassin skal brúka samanlagt 2984,959 mió. kr. (rakstrarútreiðslur: 2599,437 mió. kr. + rakstrarundirskot: 47,682 mió. kr. + fløgur: 296,555 mió. kr. + gjaldfórisfrágongd: 41,285 mió. kr.). Av hesum fær hann 2551,755 mió. kr. (85 %) inn um skatt, toll og avgjöld. Restina - 385,522 mió. kr. - noyðist hann út at læna.

Tá fíggjarlógini varð lögð fram í lögtinginum, mátti landsstýrið tíska eisini biða lögtingið um heimild til at taka upp neyðug lán; landsstýrið bað um loyvi til at taka 600 mió. kr. í lán. Sambært stýrisskipanarlógini, so kann landsstýrið ikki skuldbinda landskassan uttan at tað hevur fingið heimild frá lögtinginum til tess.

Í viðmerkingunum til fíggjarlógarruppskotið sigur landsstýrið, at tað hevur góðar vónir um, at fíggjarlógini fyrri 1992 fer at javnviga. Landsstýrið grundar hetta á, at útreiðslurnar til effektivar veðhaldsbindingar fer at minka burtur í lítið og einki (á verandi uppskoti fara 170 mió. kr. til hetta endamál), og at ætlanin er at minka upphøggingarstuðulin munandi (á verandi uppskoti fara 90 mió. kr. til hetta endamál).

ówh